

"Evet, Cennet bahardan ne kadar yüksek ise, o derece bahar bahçelerinin hilkatı, o Cennetten daha müşküldür ve hayretfezâdır denilebilir.." Bahar bahçelerinin hilkatı nasıl daha müşkül ve hayretfeza olabilir?

Bir sanat eserini vücuda getirmek pek çok zahmetlere vabestedir. Sanat eseri küçülüp, içindeki muntazamlık ve harikalık arttıkça, onun saniinin mahareti odaya çıkmakta ve ilminin derinliği kendisini göstermektedir. İlk yapılan veya keşfedilen bilgisayarları düşündüğümüzde, ne kadar kaba ve her kesin kullanamayacağı bir halde olduğunu henüz unutmuş değiliz veya ilk cep telefonları da öyle... Ancak fen ve teknoloji ilerledikçe artık küçük bir çantada bile tüm vazifeleri ifa eden bir bilgisayarı bir yerden başka yere götürmek mümkün.

Dünyada gördüğümüz bu fevkalade faaliyetler bizlere ne kadar harika ve muhteşem geliyorsa; Cenab-ı Hakk'ın bizatihi halk ve icad ettiği şeylerde de aynı mükemmeliyeti görmek mümkündür. Mesela, sinek sanat itibariyle bir fili geçmesi bile geride kalmaz.

Dolayısıyla dünyamızın hakirliği, küçülüğüyle beraber bu kadar sanat eserlerini kolayca icad edip halk eden ve tanzim eden bir zat-ı ruşenzamir olan Rabbimiz, elbette dünyadan milyonlarca, belkide hafsalamıza alamayacağımız bir büyüklüğe haiz olan cennette, elbette bu sanatlarını daha kolay ve asan şekilde cennet ehline gösterecektir. Küçük bir sahifede binlerce kitabı yazmak; elbette beş yüz sahifede bir kitabı derc edip yazmaktan daha zor ve daha hayretverici olsa gerektir.

"İsm-i Hakemin tecellî-i âzamı şu kâinatı öyle bir kitâb-ı kebir hükmüne getirmiştir ki, o kitâb-ı kebîrin zemin yüzü, bir sahifesi; ve her müzeyyen bahçe, bir satırı; ve her süslü çiçeği ve yapraklı ağacı, bir kelimesi sûretinde halk etmiştir.

"O halde, şu kâinat baştan başa Hakîm-i Zülcelâlin eserleriyle süslenmiş. Hem Kendi sanatını Kendisi müşâhede edip, hem de nâmütenâhi gözlerle birbirine baktıran; ve birbiri içinde çok deliller ve vecihlerle Nakkâşının vücuduna şehâdet eden ve dâimâ mîzan ve intizam içinde tazelenen; ve her küçük bir çekirdekte koca bir ağacı derc eden; ve herbir ağaçta koca kâinatın fihristesini yerleştiren; ve her bahar sahifesini murassâ nişan ve münakkaş hediyelerle süsleyip huzurunda resm-i geçit ettiren; ve her an bu masnûâtının lisânıyla medh ü senâsını teganni ettiren bu azametli ve hikmetli kudrete, hangi tesadûfün haddi var ki, parmak uzatabilsin? " (1)

(1) bk. Lem'alar, Fihrist (Otuzuncu Lem'a).